2026-47-RE

Causa 2026-47-RE

(Hasler c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 275-2026. Recurs d'empara

Sentència del 9 de setembre del 2026

BOPA núm. 105, del 16 de setembre del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de maig del 2026, per la representació processal del Sr. Roland Alfred Hasler, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 7 de la Batllia en el marc de la causa 7000135/2019, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que ordeni a la Batllia que adopti de forma urgent les mesures necessàries perquè, en el termini més breu possible, cessi la demora i dicti la sentència fonamentada en Dret sobre les pretensions de les parts, d'acord amb allò que preveu l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, i, que es reconegui el dret d'aquesta part a ser indemnitzada pels perjudicis morals i econòmics soferts pel retard injustificat, en la quantia que la jurisdicció ordinària determini mitjançant el procediment adient;

Vista la Constitució, especialment, els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de juny del 2026 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 3 de juliol del 2026, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 31 de maig del 2019, la representació processal del Sr. Roland Alfred Hasler va presentar una demanda, a tramitar pel procediment ordinari, contra la societat Luxe Residencial Esport SL, en reclamació de la declaració de responsabilitat contractual d'aquesta a causa dels defectes i vicis de construcció existents en el seu domicili, en què sol·licitava que se la condemnés a reparar els defectes esmentats (causa 7000135/2019).

1.2. Les parts van presentar els seus escrits de conclusions i les actuacions van quedar vistes per sentència.

1.3. El 8 de gener del 2026, la representació processal del recurrent va presentar un escrit en què sol·licitava l'impuls de les actuacions.

1.4. El 29 de maig del 2026, la representació processal del Sr. Roland Alfred Hasler va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 7 de la Batllia en el marc de la causa 7000135/2019, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent posa en relleu que la causa es va incoar l'any 2019 i que ja fa, per tant, més de 7 anys des del seu inici. D'altra banda, indica que el 17 de maig del 2024 va presentar el seu escrit de conclusions i que malgrat haver demanat a la Batllia un impuls en les actuacions, sense haver obtingut cap resposta, aquesta s'ha mantingut inactiva.

- Així doncs, després de 23 mesos d'inactivitat per part de la Batllia, fonamenta la vulneració del seu dret a un judici de durada raonable en el fet que se li imposa una privació real del seu dret a la defensa i a la seva expectativa legítima a obtenir una resolució judicial.

- Seguidament, aplica la jurisprudència constitucional respecte de les dilacions indegudes al seu cas: i) la llarga durada en el temps: reitera que han transcorregut 23 mesos des de la presentació de les conclusions, afegeix que la causa porta més de 7 anys en curs, i, conclou que aquesta durada és objectivament excessiva (cita el precedent més proper i recent, és a dir, la sentència recaiguda en la causa 2025-36-RE -Freixas Farran c/ Principat d'Andorra- del 14 de juliol del 2025); ii) la manca relativa de complexitat: el procediment ordinari seguit és una causa de naturalesa civil ordinària i un cop presentades les conclusions, l'activitat pendent de la Batllia es limita exclusivament a dictar sentència; no haurien de concórrer circumstàncies d'una complexitat excepcional que puguin justificar el retard; iii) el risc de la demora: la inactivitat de la Batllia el priva d'una resolució judicial definitiva sobre les seves pretensions; la incertesa jurídica prolongada genera uns perjudicis

econòmics i morals concrets i acreditats, i tal com va declarar el Tribunal en la causa 2025-36-RE, el perjudici del recurrent derivat de la dilació indeguda és susceptible d'indemnització, tant pel que fa als perjudicis morals, com pel que fa als econòmics; iv) la dilació no és imputable al recurrent: no ha dut a terme cap maniobra dilatòria, ans al contrari, ha presentat dos escrits d'impuls processal (11/04/2025 i 08/01/2026), als quals la batlle no ha donat cap resposta; i, v) la irrellevància de la causa de la inactivitat judicial: com ha afirmat aquest Tribunal Constitucional de forma reiterada i unànime -entre d'altres, en les causes 2023-53-RE, 2024-31-RE i 2025-36-RE-, és irrellevant si la inactivitat és directament responsabilitat de l'òrgan judicial o si té un caràcter sistèmic; allò que és determinant és la constatació de la vulneració del dret fonamental del recurrent.

- D'aquestes circumstàncies al·lega que la vulneració dels seus drets queda àmpliament acreditada, i, per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que ordeni a la Batllia que adopti de forma urgent les mesures necessàries perquè, en el termini més breu possible, cessi la demora i dicti la sentència fonamentada en Dret sobre les pretensions de les parts, d'acord amb allò que preveu l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, i, que se li reconegui el dret a ser indemnitzat pels perjudicis morals i econòmics soferts pel retard injustificat, en la quantia que la jurisdicció ordinària determini mitjançant el procediment adient.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- Després de recordar el diferents criteris o paràmetres per determinar si la durada d'un procés és o no és raonable, com la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts, l'activitat dels tribunals i la durada mitjana dels processos del mateix tipus, així com les al·legacions presentades per la part recurrent, el Ministeri Fiscal constata que, des de la presentació de les conclusions, no hi ha hagut cap activitat processal (més enllà d'una diligència de reordenació de folis de la secretària judicial del 21 de maig del 2024), sense que concorri cap element de complexitat excepcional que pugui justificar el retard, ni cap element imputable a les parts.

- Per tant, considera que el temps d'inactivitat transcorregut excedeix de forma àmplia i evident els marges temporals per dictar sentència en aquest tipus de procediments, i que aquesta inactivitat té entitat més que suficient per considerar que s'ha produït una dilació indeguda que vulnera el dret fonamental a un judici de durada raonable.

- Pel que fa a la petició sobre les mesures necessàries a adoptar, el Ministeri Fiscal addueix que, d'acord amb les disposicions de l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional i amb la seva jurisprudència, cal que el Tribunal commini la Secció Civil 7 de la Batllia per tal que en el temps més breu possible, que no podrà excedir 3 mesos, aquesta dicti sentència.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que estimi el recurs d'empara, que declari la vulneració del dret del recurrent a un judici de durada raonable, que declari que aquest té dret a ser indemnitzat en la quantia que determini la jurisdicció ordinària, mitjançant el procediment adient per la dilació soferta i que té dret a què es determini un límit temporal per fer cessar la vulneració de drets.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La part recurrent en empara, és a dir, el Sr. Roland Alfred Hasler, estima que s'han conculcat els seus drets constitucionals a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució. Més concretament, l'interessat demana que es declari la vulneració dels drets esmentats i que s'ordeni a l'òrgan jurisdiccional competent que cessi immediatament la demora denunciada, com també que es reconegui el seu dret a obtenir una indemnització pels danys morals i econòmics experimentats.

3.2. L'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret a un judici de durada raonable. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins són els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable. Així les coses, la concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa 2016-8-RE), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. les sentències del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE- i del 17 de febrer del 2025 -causa 2024-81-RE).

Aquest darrer incís relatiu a les peculiaritats del cas concret inclou la natura de l'objecte del procés *sub iudice*, atès que alguns procediments, en atenció als interessos que es troben en conflicte, mereixen una tramitació preferent, com poden ser, sense ànim d'exhaustivitat, els processos de família, de menors o de capacitat de les persones, el contenciós laboral o de la seguretat social, o els litigis relatius a la protecció de la dignitat de les persones, especialment, aquelles més necessitades d'auxili (veg. la sentència del 17 de febrer del 2025 -causa 2024-81-RE-, anteriorment citada).

I aquesta línia doctrinal del Tribunal Constitucional s'ajusta a la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i

Steiner c/ Suïssa, 8737/79, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França, [GC], 30979/96). El Tribunal esmentat ha afirmat, reiteradament, "*la importància que dona al fet que la justícia no sigui administrada amb unes dilacions pròpies a comprometre'n l'eficiència i la credibilitat*" (veg. la sentència del 29 de març del 2006, recaiguda en el cas Scordino c/ Itàlia (núm. 1), [GC], 36813/97, §224).

3.3. Si traslladem els principis generals esmentats en el paràgraf anterior al cas que ens ocupa, es pot constatar, en primer terme, que no s'aprecia cap complexitat excepcional del procés, ni derivada d'una eventual pluralitat de parts, ni per motiu de la dificultat en la interpretació o en l'aplicació del dret en vigor.

En segon terme, escau observar que: a) la citació a judici en la causa civil 7000135/2019 va tenir lloc el 10 d'abril del 2019; b) les actuacions van quedar vistes per sentència a comptar del 17 de maig del 2024; i, c) ha recaigut sentència durant la tramitació d'aquest recurs d'empara, concretament, el 14 d'agost del 2026.

D'acord amb aquests paràmetres, la durada global del procediment, superior als 7 anys, és excessiva, conclusió que es veu reforçada pel període de gairebé 26 mesos transcorregut entre el moment en què les actuacions van quedar vistes per sentència i entre el pronunciament d'aquesta.

En tercer terme, el recurrent s'ha mostrat proactiu per tal d'obtenir una resposta judicial a la seva demanda, havent presentat un escrit d'insistiment, el 8 de gener del 2026.

En conclusió, i per tot allò que s'ha exposat, cal considerar que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a un judici de durada raonable. Els demés drets invocats pel recurrent són inoperants, ja que davallen directament de la dilació judicial o perquè han quedat sense objecte.

3.4. El recurrent també demana ser rescabalat pels perjudicis morals i econòmics soferts a causa de la demora.

Els danys morals són evidents, perquè el retard en la tramitació de la causa civil li ha causat, necessàriament, un sentiment important d'impotència, d'angoixa i de frustració davant la inactivitat de l'autoritat judicial.

Altrament, l'eventual perjudici econòmic haurà de ser acreditat i quantificat davant la jurisdicció ordinària, tal com ja vam tenir l'ocasió d'afirmar en la nostra sentència del 15 de gener del 2025, recaiguda en la causa 2023-76-RE.

3.5. L'estimació del recurs d'empara justifica la no imposició de les costes processals d'aquesta alçada (article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional *a contrario*).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara 2026-47-RE interposat per la representació processal del Sr. Roland Alfred Hasler contra la inactivitat de la Secció Civil 7 de la Batllia en el marc de la causa 7000135/2019.

2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3. Declarar que la part recurrent té dret a ser indemnitzada en la quantia que determini la jurisdicció ordinària, mitjançant el procediment adient, d'acord amb els paràmetres establerts en el fonament jurídic 3.4 d'aquesta resolució.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del

Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la Secció Civil 7 de la Batllia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 9 de setembre del 2026.

Pere Pastor Vilanova

President

Víctor Torre de Silva López de Letona

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Joan Manel Abril Campoy

Magistrat